

30 יולי, 2026

לכבוד

עו"ד דניאל כהן

הנדון: התראה לפני תביעה

בשם מרשי, יו"ר האופוזיציה ח"כ יאיר לפיד, הריני לפנות אליך בעניין הנדון, וכדלקמן:

1. אתמול מצאת לנכון לפרסם בערוץ 14 כי ח"כ לפיד הוא "יודונאצי", ומודע למשמעות הדברים הדגשת ביחס לביטוי זה כי "אין שום דבר אחר". יצוין, כי לאחר שהמראיינת התייחסה לדברך והשיבה "אנחנו לא נגיד את זה", סירבת לחזור בד, הבהרת כי "יש גבול" ואמרת "אין דרך אחרת להגדיר אותם".
2. מדובר בלשון הרע שאינה מוגנת בהגנה כלשהי, וזאת על-פי פסיקה מיוסדת של בית המשפט העליון שקבעה, כי שימוש בביטוי "נאצי" או "יודנראט" אינו חוסה תחת הגנת תום הלב. על כגון דא נפסק:

"בתי המשפט ראו, אפוא, לא אחת, בהשוואת אדם לנאצי, או בייחוס תכונות נאציות לאישיותו, משום לשון הרע.. דימויו של יהודי בישראל ל"נאצי" וקשירתו לנוראה שבתופעות האנוש של העולם המודרני, הוא כינוי, שלמצער, הינו מבזה ומשפיל. אין לא מקום בהתייחסות אדם אל אדם, ובהתייחסות יהודי אל יהודי. במדינה יהודית ודמוקרטית שקמה על הריסות יהדות אירופה שנכחדה בידי המשטר הנאצי, חורג ביטוי זה מכל תיאור בקורתי אף של הנלוצים שבמעשים ושל הקשות שבאידיאולוגיות הפוליטיות והפעולות הננקטות להגשמתן במציאות החברתית בישראל. הוא שייך לעולם אחר, לעידן אחר, ולהקשר דברים שאין כל דמיון בינו לבין מציאות החיים המתרחשת כיום, על מלוא מורכבותה. הכינוי "נאצי" שבו כינה המשיב את המבקש הוא, איפוא, בוטה ופוגעני עד מאד, ויש בו כדי לבזותו ולהשפילו. הוא נתפס כך לא רק בעיני הנפגע בלבד, אלא גם במושגי האדם הסביר, המשקף את התייחסות הציבור למטען שביטוי זה נושא עימו. הביטויים "מלוכלך" ו"קטן" שנתוספו להתבטאויותיו של המשיב כלפי המבקש הוסיפו מימד של פגיעה וביזוי לדברים שהוטחו כנגדו. ההקשר בו נעשה שימוש בביטויים אלה מעלה אסוציאציה קשה בלב השומע לכינויים אנטישמיים שנהגו להשתמש בהם להשפלת יהודים בגרמניה הנאצית. דמות "היהודי המלוכלך" בגרמניה הנאצית הפך אחד מסמליה של האנטישמיות, והמשתמש בכינוי זה במטרה לפגוע מעורר תחושות פגיעה שקשה לנתקן מהקשרים הסטוריים שלא נמחו מהזכרון הלאומי. אין מדובר בביטויים שמשמעותם קהתה עם השנים, ואשר הפכו ביטויי גנאי שפגיעתם זניחה, בבחינת חלק משיגרת חיים חברתית נסבלת.

על רקע זה הובהר, כי ביטוי זה לא יזכה להגנה על-ידי המשפט הישראלי:

אין מדובר בגידוף "סתם" אלא במאוס שבגידופים, בגידוף שניחוח אנטישמי עולה ממנו ... אין לראות בדברים משום ביקורת עניינית, גם אם חריפה, על המערער והתנהלותו אלא אמירות שמטרתן העיקרית לבזות את המערער ולהשפילו. איני רואה מדוע זה יפרוש החוק את הגנתו על התבטאויות אלה, משאין בהן לקדם תכלית מהתכליות העומדות ביסודו של חופש הביטוי...

רע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר** (נבו 12.11.2006).

3. דברים דומים נפסקו ביחס לביטוי "יודנראט". כפי שנפסק בע"א (מחוזי נצרת) 1184/06 **פרופ' סטיבן פלאוט נ' ד"ר ניב גורדון** (נבו 27.2.2008)

השיח הציבורי בחברתנו הפך להיות בשנים האחרונות אלים וחסר מעצורים. גם אם יש להשלים עם כך, תוך כיבוד עקרון חופש הביטוי, נראה לי שיש לשמור מכל משמר שלא לגמד ולא להמעיט מזכר השואה ומאורעותיה. בשימוש במושגים הלוקחים מתקופת השואה והשוואתם לתופעות בנות ימינו, גם אם קשות ואכזריות הן וזאת ללא בסיס עובדתי מוצק, ולו על דרך הפראפרזה, יש כדי לפגוע ברגשות קורבנות השואה שעוד חיים עימנו, ולא פחות חשוב, יש בכך גם כדי להקהות את זכר השואה ואת הלקח ההיסטורי שיש להפיק הימנה. השואה היתה תופעה יחידה במינה בהיסטוריה האנושית ונקווה שתישאר כזו. תורת גזע מטורפת ומנהיג שנטרפה עליו דעתו, הם שהניעו את הנאצים לפעול באופן מתוכנן לחיסולו הפיזי של העם היהודי, תופעה ששום עם אחר לא היה נתון לה מעולם. גברים, נשים ועוללים הושמדו בשיטתיות במחנות השמדה שנבנו לשם כך, אך בשל היותם בני העם היהודי. השואה של כל תופעה אחרת מאלה המוכרות לנו, לזכר השואה, עשויה לגרום לזילות זכרה של האחרונה, בעיני מי שלא חוו אותה או לא למדו די אודותיה, ולכרסום מעמדה כתופעה ייחודית חסרת תקדים בהיסטוריה ובכך לסייע בידי מכחישי שואה למיניהם ואולי אף להקהות את חושיהם של מתריעים בשער, אם חלילה יעז מאן דהוא על פני הגלובוס לחזור עליה. אילו דעתי תתקבל אזי מן הדין יהיה לדחות את ערעורו של פלאוט ככל שהוא נוגע לפרסומו של גורדון כאיש היודנראט."

יצוין, כי בערעור על פסק הדין - שנדחה כמובן - הדגיש כב' השופט הנדל, כי:

"המבחן לאיתור אמרה העונה על הגדרת 'לשון הרע' הינו גם תרבותי-היסטורי. ברי כי במדינת ישראל, בהיותה מדינה יהודית ודמוקרטית, יש משמעות מיוחדת לאמרה העורכת קישור בין מעשה בן ימינו לבין השואה."

רע"א 2985/08 **פרופסור סטיבן פלאוט נ' ד"ר ניב גורדון** (נבו 13.7.2011)

4. הנה כי כן, מדובר בלשון הרע חמורה במיוחד, אשר אינה חוסה תחת הגנה כלשהי; ולא למותר לציין, כי בחרת לומר את הדברים בכוונה לפגוע, כשהם מכוונים לפגוע בבן של ניצול שואה (טומי לפיד ז"ל), שבני משפחתו נרצחו על-ידי הנאצים, ועוזריהם, ובין היתר אנשי "יודנראט".

5. בנסיבות אלה, הנך נדרש לפרסם התנצלות לאלתר, ובתוך 24 שעות, כדלקמן:
- "אתמול כיניתי את ח"כ יאיר לפיד "יודונאצי". אני מתנצל על הדברים, חוזר בי, ומבקש להתנצל. הדברים אסור היה שייאמרו, בטח שלא כלפי נבחר ציבור שבני משפחתו נרצחו בשואה, גם אם אני חולק על דרכו. אני מבקש את סליחתו של ח"כ לפיד, ואני לא אעשה בעתיד שימוש בביטויים אלה".**
6. ההתנצלות תצולם בסרטון וידאו שיישלח לח"כ לפיד באמצעותי.
7. ככל שלא תעשה כן - תוגש נגדך תביעה, ומיותר לציין כי אין באמור להוות ויתור על כל זכות או טענה.

בכבוד רב,

עודד גזית, עו"ד